

▼
**Consumenten
bond**

Energiemarkt 2019

Analyse solvabiliteit Nederlandse Energieleveranciers

Den Haag, 2 september 2019

Management samenvatting

Achtergrond

Tienduizenden consumenten hebben eind 2018 en begin 2019 schade ondervonden van het faillissement van hun energieleverancier. Deze twee recente faillissementen hebben laten zien dat de consumentenbescherming ondermaats is. De Consumentenbond houdt de ontwikkelingen op de energiemarkt nauwlettend in de gaten. Om goed te begrijpen hoe groot dit probleem is en welke oplossingsrichtingen beschikbaar zijn, is een gedegen analyse gewenst.

Onderzoeksvragen

Hoe is de consumentenbescherming geregeld op de Nederlandse energiemarkt en welke bedrijven hebben een verhoogd financieel risico? Hoe kan de consumentenbescherming beter worden geregeld?

Conclusies

- 15 van de 30 onderzochte vergunninghouders hebben een lage solvabiliteit (onder 20%); hiervan hebben 13 bedrijven een negatieve solvabiliteit. De grote 'gevestigde' energiebedrijven hebben een goede solvabiliteit m.u.v. de Nuts Groep (Budget energie)
- Wanneer ook de mate van transparantie wordt meegenomen ontstaat er een zorgelijk beeld over een grote groep van kleine energiebedrijven die er financieel niet goed voor lijken te staan.
- Op basis van de huidige staat van de markt zijn meer faillissementen in de toekomst waarschijnlijk.
- Een nieuw faillissement betekent echter niet automatisch dat elke klant (aanzienlijke) schade leidt.
- Als het onwenselijk is dat consumenten schade leiden als gevolg van faillissement van hun energieleverancier, dan is het noodzakelijk dat er meer bescherming worden geboden bovenop het huidige niveau

consumenten
bond

Beschrijving van de huidige Nederlandse Energiemarkt

Spanningen op de energiemarkt voor de consument duidelijk zichtbaar...

Headlines energiemarkt

Onderstaande headlines zijn een greep uit de vele artikelen die in de afgelopen tijd in de media zijn verschenen over ontwikkelingen op de energiemarkt.

Prepaid-energiebedrijf EnergieFlex raakt vergunning kwijt **EMERCE**

Tienduizenden gedupeerden door faillissement Energieflex

Energiebedrijf Robin Energie failliet *De Telegraaf*

Netbeheerders dienen claim in bij curator Robin Energie **Energieia**

Groen is geen garantie voor financieel succes in de energie **fd.**
het financieele dagblad

Wiebes ziet geen brood in garantiefonds voor gedupeerden faillissement energieleverancier

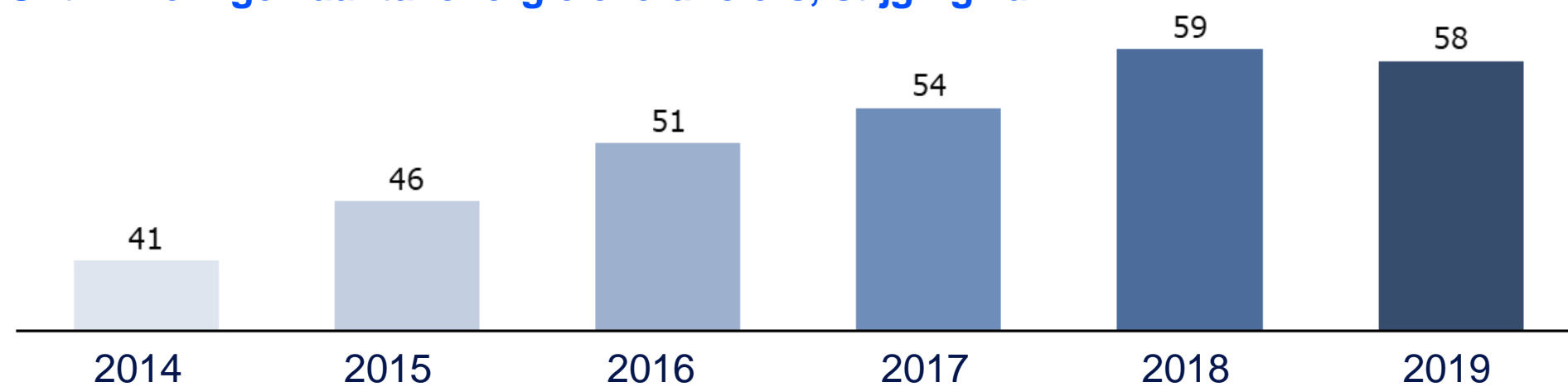
Energieia

..terwijl het steeds drukker wordt op de energiemarkt.

Keuzevrijheid op de energiemarkt is groot

- Consumenten (kleinverbruikers) kunnen kiezen uit **39 verschillende energieleveranciers** met een vergunning bij de Autoriteit Consument en Markt (ACM). De overige aanbieders richten zich enkel op de zakelijke markt.
- Hoewel het **aantal energieleveranciers** sinds 2014 **flink is gestegen** (16 nieuwe aanbieders) wordt de markt nog altijd gedomineerd door 'grote drie': Essent, Nuon (Vattenfall) en Eneco.
- Het elektriciteitsverbruik van particulieren huishoudens is sinds 2012 gemiddeld met **0,8% per jaar gedaald**. Gasverbruik laat een vergelijkbare ontwikkeling zien. Voor een deel is dit het gevolg van energiebesparende maatregelen en bewuster energiegebruik.

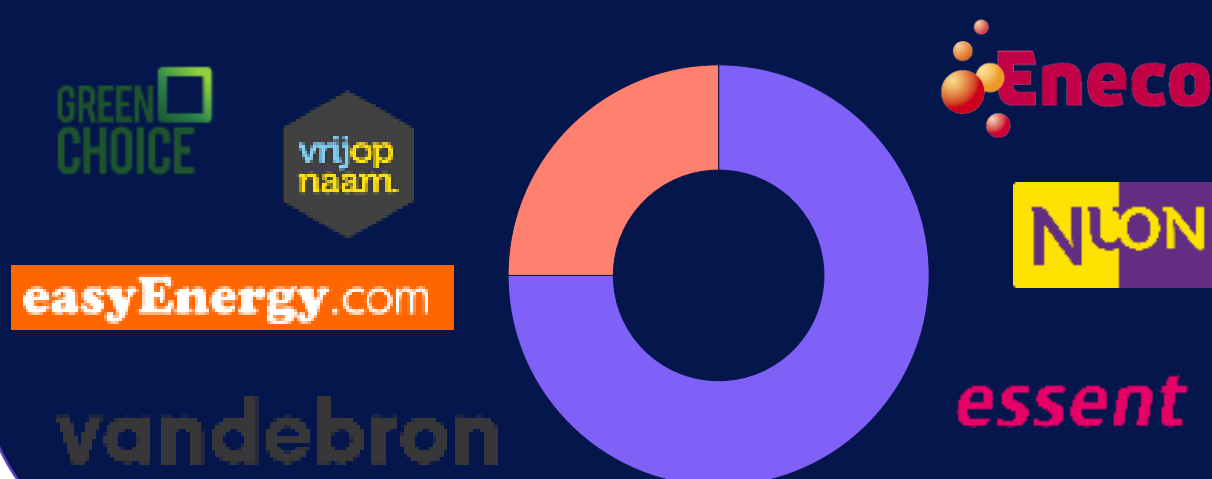
Ontwikkelingen aantal energieleveranciers, stijging van 17

Verdeling vergunninghouders:

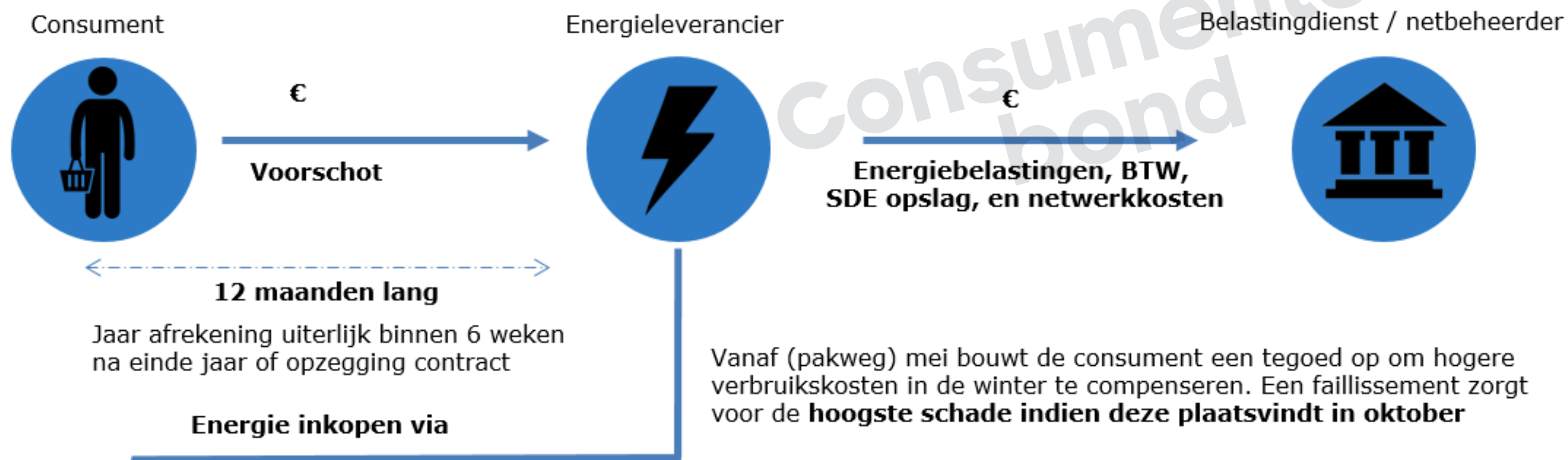
- Gas & elektriciteit: 56
- Enkel elektriciteit: 1
- Enkel gas: 1
- Warmte: 8

Verdeling marktaandelen nieuwe vs. oude aanbieders:

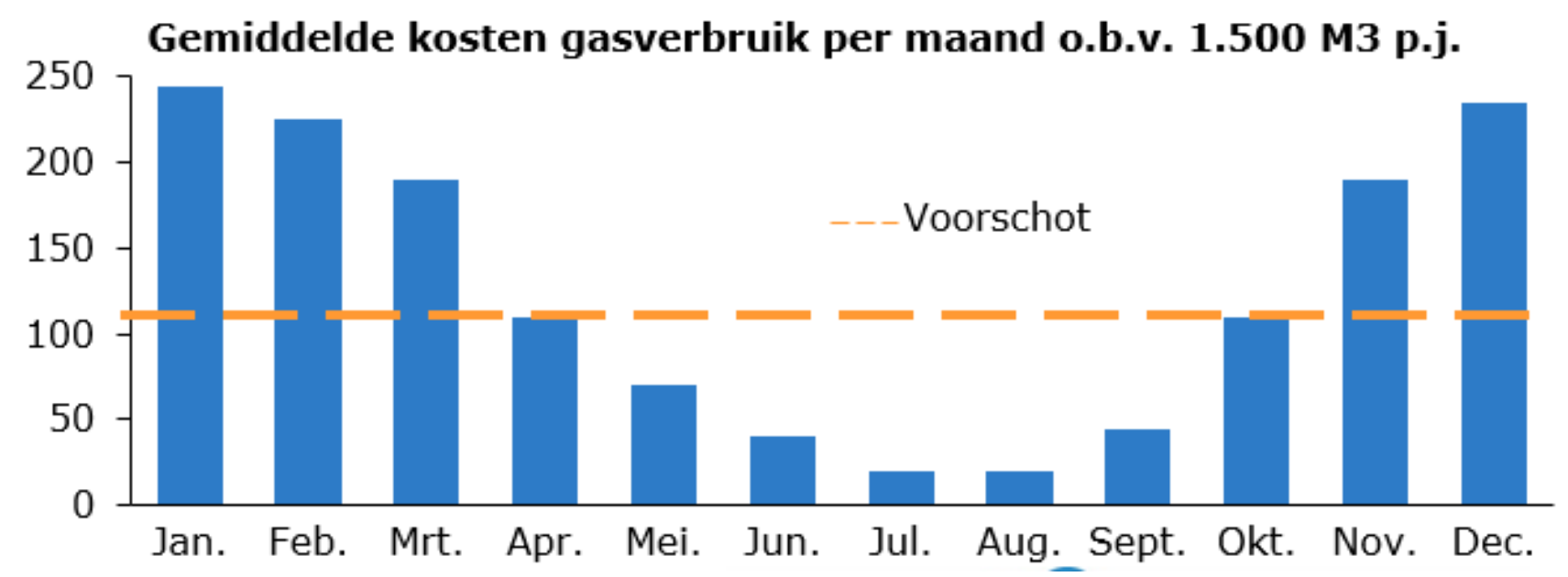

Financieel risico voor consument het hoogst vanaf de herfst

Overzicht van het bevoorschottings- en afrekenmodel op de Nederlandse energiemarkt

Vanaf (pakweg) mei bouwt de consument een tegoed op om hogere verbruikskosten in de winter te compenseren. Een faillissement zorgt voor de **hoogste schade indien deze plaatsvindt in oktober**

De consument loopt financieel risico op verschillende vlakken

Financieel risico consument

Wanneer een energieleverancier failliet gaat, is de kans klein dat de consument eventuele tegoeden succesvol weet terug te vorderen. Er is dus sprake van financiële schade die gemiddeld maximaal 1 maand voorschot bedraagt. Maar de praktijk heeft geleerd dat dit in sommige gevallen kan oplopen tot honderden euro's. De belangrijkste mogelijke schadeposten:

Overige risico's

- Consumenten verliezen hun recht op eventuele lagere tarieven of voorwaarden die zij hadden bedongen.
- Het risico op een incassoprocedure ligt op de loer voor consumenten die bewust niet aan betalingsverplichtingen voldoen omdat zij vermoeden dat de leverancier in financiële problemen verkeert.

Leveringszekerheid goed geregeld, maar ACM kijkt niet naar financiële staat of inkoopbeleid van vergunninghouders

Wettelijk kader

Consumentbescherming in de energiesector is geregeld via algemene (economische c.q. consumenten-) wetgeving, alsmede via de Elektriciteitswet, de Gaswet en de Warmtewet. De consument wordt door dit wettelijk kader beschermd op (o.a.) de volgende aspecten:

- **Leveringszekerheid**; bij faillissement wordt de energielevering overgenomen door een andere (nader aan te wijzen) energieleverancier
- **Prijs-transparantie**; inzicht in de opbouw van energietarieven en voorwaarden
- **Oneerlijke handelspraktijken**
- **Tijdige afrekening** en afwikkeling na het verloop van 12 maanden termijn of bij opzegging.

Ministerie van
Economische Zaken
en Klimaat

Autoriteit Consument en Markt (ACM)

De ACM is belast met het afgeven van vergunningen voor het leveren van energie, en houdt toezicht op de naleving van wet- & regelgeving en vergunningsbepalingen. Naast het wettelijk kader kan de ACM per algemene maatregel van bestuur vergunninghouders of aanvragers toetsen op de volgende drie 'kernkwaliteiten' :

- Organisatorisch
- Technisch
- Financieel

Autoriteit
Consument & Markt

Het is niet duidelijk welke harde indicatoren de ACM hanteert bij de beoordeling van deze kernkwaliteiten

- De ACM geeft aan dat het een beperkte bevoegdheid heeft en in ieder geval **niet actief monitort en handhaaft** op:
 - Financiële staat van energieleveranciers, zoals de solvabiliteit;
 - het inkoopbeleid van energieleveranciers en de eventuele risico's die worden genomen hierbij.

consumenten
bond

Resultaten onderzoek solvabiliteit

Verantwoording onderzoeksmethode

Solvabiliteit

Het beoordelen van de financiële weerbaarheid van een bedrijf of organisatie is in essentie subjectief. In de ene bedrijfstak is het noodzakelijk om flinke reserves aan te houden, terwijl in andere sectoren ondernemingen massaal met extern vermogen zijn gefinancierd. Desondanks is er een breed gedragen consensus dat een gezonde onderneming een **solvabiliteitsratio heeft van minimaal 20%**. Deze ratio wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het totaal vermogen. Het totaal vermogen bestaat uit het geheel van eigen vermogen en vreemd vermogen (zoals: door externe financiers verstrekt krediet).

Door de leveranciers gedeponeerde jaarrekening geldt als basis voor de solvabiliteitsberekening

Voor het beoordelen van de solvabiliteit is gekeken naar de jaarrekeningen zoals deze door de energieleveranciers zelf is gedeponeed bij de Kamer van Koophandel. Omdat maar een deel van de leveranciers al cijfers over 2018 had gedeponeed, is gekozen dit onderzoek te baseren op de jaarcijfers over 2017, 2016 en 2015. Alleen leveranciers die voor 1-1-2017 beschikten over een vergunning (elektriciteit en/of gas) zijn meegenomen in dit onderzoek.

Alle energieleveranciers zijn in gelegenheid gesteld om te reageren en zelf aanvullende input aan te dragen

Alle leveranciers zijn minimaal 2 keer per e-mail en daarnaast ook telefonisch benaderd met de vraag of zij aanvullende cijfers konden overleggen (bijvoorbeeld jaarcijfers 2018) én of zij toelichting wilden geven op hun eigen solvabiliteit. Naast het aanvullend beoordelen van solvabiliteit kon hiermee ook worden beoordeeld in hoeverre leveranciers transparant willen en kunnen zijn over hun eigen financiële staat.

Ons oordeel op basis van solvabiliteit én transparantie

- Solvabiliteit boven 20%
- Solvabiliteit tussen 0% en 20%
- Negatieve solvabiliteit

Bereid tot toelichting

Niet bereid tot toelichting

Partijen met grootste marktaandeel óók leidend op solvabiliteit

Groep 1: energieleveranciers met goede solvabiliteit die tevens binnen 4 maanden jaarrekening deponeren

- Eén derde van de vergunninghouders heeft een solvabiliteit van > 20% en heeft de cijfers van 2018 tijdig gerapporteerd.
- Over het algemeen zijn het **de dominante spelers** die vlot rapporteren en een stabiele solvabiliteit hebben

Meest recente jaarrekening

2018

2018

2018

2018

2018

2018

solvabiliteit

transparantie

4 partijen scoren goed maar rapporteren (vrij) laat

Groep 2: energieleveranciers mét goede solvabiliteit maar zonder tijdige financiële verslaglegging

- Onderstaande vergunninghouders hebben een solvabiliteit gerapporteerd van > 20% in het jaar 2018.
- Anders dan bij groep 1, hadden deze partijen **op 1 mei van dit jaar nog niet gerapporteerd** over het voorgaande jaar

Meest recente jaarrekening

2018

2018

2018

2018

solvabiliteit

transparantie

Slechte solvabiliteit kan soms (goed) worden verklaard

Groep 3: leveranciers waarbij de combinatie van solvabiliteit en informatievoorziening ondermaats is

- Onderstaande vergunninghouders hebben allen solvabiliteit van onder de 20%, sommigen hebben zelfs een **negatieve solvabiliteit**.
- De hieronder vermelde partijen met een negatieve solvabiliteit konden echter wel aannemelijk maken dat de **continuïteit bij hen niet in gevaar is**. Aangevoerde redenen waren o.a.: sterke aandeelhouders of goede bedrijfsresultaten

							
Meest recente jaarrekening	2018	2018	2017	2017	2018	2018	2018
solvabiliteit	●	●	●	●	●	●	●
transparantie	👎	👎	👎	👍	👍	👍	👍

* Indicatoren Budget Energie en NLe op basis van jaarrekening 2017 van Nuts Groep BV, vóór overname van NLe (januari 2018)

1 op de 3 is niet solvabel en ook niet transparant hierover

Groep 4: Ondermaatse solvabiliteit én toelichting bereid, sommigen zeer traag met verslaglegging.

- Tien van de dertig onderzochte vergunninghouders heeft een negatieve solvabiliteit gerapporteerd in 2017 én wilde geen medewerking verlenen door middel van een inhoudelijke reactie. **Dit betreft één derde van alle vergunninghouders.**
- Net als de voorgaande groep betekent dit niet automatisch dat deze partijen in direct gevaar van faillissement verkeren. Maar de gepubliceerde cijfers geven wel aanleiding tot nadere vragen. Dat deze vragen niet worden beantwoord is wel zorgwekkend te noemen omdat hiermee niet achterhaald kan worden of de **continuïteit is geborgd.**

Meest recente
jaarrekening

2018

2018

2017

2017

2017

2017

solvabiliteit

transparantie

Consumenten
bond

www.consumtenbond.nl/faillissement-energieleveranciers-zorgt-voor-financiele-schade-consumenten

consumentenbond.nl